

Dankwoord

Het dankwoord: vaak als laatste geschreven maar als eerste gelezen. Nu is zo'n proefschrift ook het eindresultaat van het werk van velen hoewel er maar één naam op de voorkant staat. Velen hebben aan dit proefschrift een bijdrage geleverd, sommigen als co-auteur, anderen als commentator of stimulator en weer anderen als klankbord. Het gebeurt niet vaak dat men in de gelegenheid is om de mensen te bedanken die een rol hebben gespeeld bij het bereiken van een mijlpaal, als men dit proefschrift althans als zodanig kan beschouwen. Ik zal derhalve dan ook geen enkele poging doen me in dit opzicht te beperken.

Ten eerste wil ik mijn promotoren danken. Prof. dr. J.H. Kleibeuker, beste Jan, in 1999 legde je de basis voor dit proefschrift. Ik solliciteerde destijds bij jou en Prof. dr. P.L.M. Jansen, voor een opleidingsplaats Maag-, Darm- en Leverziekten. Rond die tijd zocht ik een onderwerp van studie en kwam je met het voorstel om te gaan kijken naar TRAIL, apoptose en colorectaal carcinoom. Alleen met het laatste begrip was ik enigszins vertrouwd. Desondanks verliep het sollicitatiegesprek gunstig. Dank voor het vertrouwen dat je destijds in me hebt gehad. De afgelopen jaren heb ik geweldig veel van je geleerd, niet alleen als clinicus en endoscopist, maar ook als wetenschapper. Je uiterlijke rust bij de begeleiding van wetenschappelijk onderzoek en het schijnbare gemak waarmee je het overzicht houdt is door voorgangers al vele malen geroemd. Ik hoop me de komende jaren onder jouw vleugels verder te kunnen ontwikkelen, om uiteindelijk ooit zelfstandig uit te vliegen.

Prof. dr. E.G.E. de Vries, beste Liesbeth, je bent een ware promotor. Van Dale's Groot Woordenboek zegt: pro•mo•tor: 1 hoogleraar die promovendi begeleidt; 2 persoon die zorgt voor het bijeenbrengen van kapitaal en de voorbereidende werkzaamheden bij de oprichting van een bedrijf enz.; 3 [sport] persoon die een bokser opleidt en introduceert; 4 [scheik.] stof die de katalytische werking van een andere verhoogt; 5 voorstander. Je bent veel meer dan 1 alleen, bij 2 denk ik aan je onvermoeibare inzet bij het schrijven van subsidies en 3 gaat misschien wel over de harde strijd die soms gevoerd moet worden om tegenstanders met wetenschappelijke argumenten te overtuigen. 4, dat gaat helemaal op, je fungeert niet alleen voor mij maar voor velen als een soort überkatalysator. Je hebt het bewonderenswaardige vermogen mensen onophoudelijk te prikkelen, te stimuleren en aan te zetten tot sneller schrijven, hoewel dat op het moment zelf niet altijd als zodanig wordt ervaren. Over snelheid gesproken, er is volgens mij niemand die sneller stukjes corrigeert dan jij. Dank voor je begeleiding en je kritische noten.

Prof. dr. H. Hollema, beste Harry, bij jou was het altijd prettig uitblazen. Terwijl ik nerveus met mijn plankje met coupes met de nieuwste kleuringen klaarstond, benieuwd wat je ervan dacht, wilde jij het altijd eerst even over andere dingen hebben. Niet over de wetenschap, maar over het leven. Ik had altijd een gevoel van onthaasting als ik later je kamer weer uit kwam. Je hebt me veel geleerd, over het leven, over de histologie van poliepen en carcinomen, over hoe men een apoptotische cel herkent en over de methodologie bij het opzetten van nieuwe immunohistochemische kleuringen. Dank daarvoor.

Dr. S. de Jong, copromotor, beste Steven, jij hebt een belangrijke rol gespeeld in het vervolmaken van dit boekje. Maar wat was het in het begin lastig om je te volgen. Van Vestdijk zei men dat hij sneller schreef dan God kan lezen. Van jou zou je kunnen zeggen dat jij sneller denkt dan je kan praten, en dat laatste is al zelden bij te houden. Ik ben je dank verschuldigd voor het me vertrouwd maken met basale laboratoriumtechnieken en je begeleiding van het onderzoek door de jaren heen. Ik weet hoe je veel en met een zekere kritische grondhouding met dokters samenwerkt en ik hoop dat we onze vruchtbare samenwerking in de toekomst kunnen blijven continueren.

De leden van de leescommissie, Prof. dr. Peter.L.M. Jansen, Prof. dr. G.J. Offerhaus en Prof. dr. T. Wiggers wil ik danken voor hun snelle beoordeling van dit proefschrift. Beste Peter, dank voor het vertrouwen dat je destijds in me had bij de sollicitatie.

Mijn paranimfen, Bart Schot en Sjoerd Hovenga, ben ik dankbaar voor hun vriendschap en het feit dat zij me willen bijstaan bij de verdediging. Hopelijk staan jullie binnenkort weer in hetzelfde theater, maar dan in het midden.

Een zekere kiem voor dit boekje ligt in Noorwegen. In 1994 ben ik, als co-assistent, voor het eerst min of meer besmet geraakt met het onderzoeksvirus, tijdens een wetenschappelijke stage in Bergen. Het onderwerp van studie destijds, diagnostiek van colorectale tumoren door fecesanalyse, heeft nog niets aan actualiteit ingeboet. Mijn begeleider destijds, Prof. dr. Dagfinn Øgreid, ben ik hiervoor zeer dankbaar. Kjære Dagfinn, jeg vil gjerne få takke deg for den fantastiske tilliten du ga meg da du høsten 1994 lot meg gå igang med undersøkelsen ved Senter for Klinisk Molekylærmedisin ved Haukeland sykehus i Bergen. Du var den første som viste meg den fascinerende verden som vitenskap og forskning er. Det er med vemod jeg tenker tilbake på vår tid sammen i laboratoriet og hjemme hos deg, våre måltid på Pasta Sentral, Genefec-prosjektet og den første presentasjonen på kongressen i Førde. For alt dette: Tusen ganger takk.

Mijn opleiders in Enschede (Medisch Spectrum Twente, opleiders Dr. Jordans, respectievelijk Prof. dr. Richel), Leeuwarden (Medisch Centrum Leeuwarden, opleiders Dr. Leemhuis, respectievelijk Dr. Halma) en Groningen (Academisch Ziekenhuis Groningen, opleider Prof. dr. Gans) wil ik danken, met name voor hun medewerking bij het wijzigen van mijn opleidingsschema waardoor ik in Groningen terecht kwam, waar dit oorspronkelijk niet de bedoeling zou zijn. Stafleden uit de genoemde ziekenhuizen dank ik voor hun begeleiding tijdens mijn opleiding. Met name Dr. Piet Spoelstra, MDL-arts in Leeuwarden, ben ik dankbaar voor zijn rol als intermediair bij het leggen van het eerste contact tussen mij en Jan Kleibeuker.

De huidige MDL stafleden in het UMCG (Bram Limburg, Hendrik van Dullemen, Frans Peters, Gerard Dijkstra, Aad van den Berg en Els Haagsma) ben ik erkentelijk voor hulp bij het verzamelen van patiëntenmateriaal, niet alleen voor studies waarvan de weerslag in dit boekje te vinden is maar ook voor artikelen die nog op stapel staan, en voor hun begeleiding bij en investering in mijn opleiding tot MDL-arts.

Mijn kamergenoten en collega fellows Willem Thijs, Rinse Weersma, Pascal Dekkers,

Louktje Wormmeester, Antoine Flierman en Robert Verdonk dank ik voor de gezellige uren die we samen doorbrachten. Nogmaals excuses voor al die keren dat jullie de prachtigste verhalen aan het vertellen waren en ik voornamelijk bezig was met het boekje. Willem en Rinse, de Playstation staat altijd klaar.

Alle verpleegkundigen en het secretariaat van het endoscopiecentrum ben ik dankbaar voor hun onmisbare hulp bij het verzamelen van patiëntenmateriaal en de fysieke en geestelijke ondersteuning bij het scopiëren.

Mijn co-auteurs dank ik voor hun bijdragen in het opzetten en uitwerken van de verschillende artikelen. Met name Fleur Rijcken en Hilde Jalving leverden een onschatbare bijdrage. Lieve Fleur, je generositeit om je data met me te delen is geweldig. Dankzij jou, en je beschikking over veel archiefmateriaal van de pathologie, had ik een vliegende start met dit onderzoek. Daarnaast was het altijd gezellig aan weerszijden van de microscoop, ondanks het vooruitzicht dat er ontelbaar veel cellen geteld moesten worden. Lieve Hilde, ik prijs de dag, het was in 2000, dat je als tweedejaars geneeskunde student, via Steven en Liesbeth, met mijn onderzoek mee kwam kijken waarbij ik een van je begeleiders was. Achter dat verlegen meisje met dat grappige accent bleek een briljante en ambitieuze onderzoekster schuil te gaan. Het was een genoegen om je destijds te begeleiden maar ook om te zien dat je inmiddels je eigen onderzoeksweg gegaan bent.

KWF Kankerbestrijding wil ik danken voor het subsidiëren van het 'onderzoekjaar voor arts-assistenten' waarmee ik in 2000 de basis voor dit boekje kon leggen. Mede dankzij de bemoedigende resultaten die dit onderzoekjaar opleverden werd een vervolgsubsidie verkregen. De Maag Lever Darm Stichting dank ik zeer voor deze vervolgsubsidie.

De analisten die hebben bijgedragen aan dit boekje zijn Wendy Dam, Fiona van den Heuvel, Tineke van der Sluis, Wietske Boersma-van Ek, en vooral Nynke Zwart. Nynke, dank voor al je inspanningen en het feit dat je altijd bereid was weer een nieuw antilichaam te proberen.

Mijn collega internisten in opleiding en collega onderzoekers dank ik voor hun geestelijke ondersteuning tijdens de afgelopen jaren.

Jentsje Popma (1921) wil ik danken voor zijn toestemming om een van zijn schilderijen af te mogen beelden op het omslag. Naast een zekere betrokkenheid bij de aandoening die centraal staat in dit boekje, delen we een belangrijke liefde voor het (Friese en Groningse) landschap.

Dan, vrienden en familie, dank voor jullie belangstelling voor de wetenschap. At en Hendrik, jullie interesse was altijd groot ('Is er nog nieuws?'), ondanks het feit dat er niet altijd nieuws was. Wetenschap gaat langzaam. Mijn zus en zwager, dank voor jullie belangstelling en de inspirerende invloed van jullie kinderen. Mijn schoonouders dank ik voor jullie interesse.

Mijn vader en mijn moeder ben ik zeer dankbaar voor de keuzes die jullie voor me

maakten in het verleden en jullie belangstelling tijdens de loop van het onderzoek. Dank voor jullie onvoorwaardelijke liefde, zorg en toewijding.

Tenslotte, Petra, er zijn geen woorden die recht doen aan de rol die je speelt in mijn leven. Ik heb je lief.

En is het nu klaar? Dit boekje misschien wel, maar wetenschap is nooit klaar. En het bleek de afgelopen jaren tamelijk spannend om ermee bezig te zijn. Eerst is er de spanning van het bedenken van nieuwe onderzoeken en experimenten (en of anderen niet hetzelfde al eerder hebben bedacht), spanning naar resultaten van proeven, spanning na het schrijven van een eerste versie van een manuscript naar commentaren van co-auteurs, en, na de tiende versie, spanning naar het commentaar van reviewers, nadat een stuk is weggestuurd, spanning of de repliek op het commentaar wel goed is en of het stuk geaccepteerd wordt en tenslotte hoe het artikel er uiteindelijk uit komt te zien. Zoveel spanning, het is eigenlijk zonde om ermee te stoppen ...

Jan Jacob Koornstra

